

Summer of '61

Joseph Felix Cachia

“Ġuż, nannuk marid ħafna. Mhux ta’ min iħallih waħdu. Xi ħadd irid joqgħod miegħu”, qaltli ommi. “Allura x’nista’ nagħmel jien? M’iniex tabib!” wegibtha.

“Jeħtieg li xi ħadd minna jmur jorqod hemm”.

“M’hemmx iz-zija Gerit?” għeditilha.

“Le, għax dik tkun trid toqgħod miegħu u xi ħadd irid jgħidilna jekk jinqala’ xi ħaġa.”

Dak iż-żmien fl-1961, lanqas kurrent elettriku ma kellhom ir-razzett tan-nannu, Ġamri ta’ Feliċ tan-Nar! Aħseb u ara telefown! Insomma, wegibtha iva la kont il-kbir u minkejja li kelli l-eżamijiet tal-O Levels ġejjin.

Il-kċina u l-bejt fejn kont norqod

Ir-razzett ta' Ġamri ta' Feliċ

Peress li ommi kellha tliet ħutha oħrajn hawn Malta, kont bdejt immur darba kull erbat ijiem, però ma domtx ma kelli nibda mmur darba iva u darba le. Dan għaliex iz-ziju Salvu ma tantx seta’ jibqa’ jmur hu u offra li jagħtini xi ħaġa jekk nagħmillu xi xift jien. Xelin kien ħafna flus dak iż-żmien u l-istudenti ma kellhomx ħlas, lanqas.

Minbarra l-istudji u l-eżamijiet imminenti, jien kont ukoll attiv ħafna fil-Youth Association tal-Mellieħa Sports Club. Kont segretarju u ħlief għal lejlet l-eżami kont indum il-każin sat-tard. Karozza ma kellniex. Rota qatt ma tgħallimt insuq; allura kont nimxiha minn Snajjin sa Selmun. Dak iż-żmien il-Mellieħa kienet tintemm mad-dar ta’ Wenzu tal-Ġir u jien kelli żewġ toroq imnejn nagħzel.

L-iqsar kienet minn fuq il-Qiġħan għal tal-Ibraġ, il-Latnija u l-Hawwiexa. Imma din kienet triq tal-karettuni u għalhekk mudlamma. Kien hemm ukoll il-bir fejn kienet saret tragedja meta bodbod kien ta daqqa ta’ ras lil tifel ragħaj u tefgħu fil-bir. Allura kont nevitaha.

L-oħra kienet li niġbed lejn il-Migduma u nitla’ mit-triq il-qadima lejn Ta’ Ġgejna; imbagħad nimxi mat-triq li sserrep lejn il-Palazz. Din kienet ferm iktar komda peress li bil-qatran. Jerġa’, fid-dawl tal-qamar, kemm kont nieħu gost nara x-Xagħra tal-Għansar, u l-Masġar tal-Miżieb faċċata, jien u nimxi lejn Ta’ Żakkew.

Festa 2020

Thluġ ix-xemx minn wara l-Palazz

Id-dlam ma kienx jinkwetani. Karozzi ftit li xejn kont tara. Bhala kumpanija, kelli biċċa transistor radio Sony. Ġieli kont nisma' d-diski pop minn fuq Radio Luxemburg. Imma l-hena tiegħi kienet li naqleb bejn Radio Moscow u l-Wheelies Air Base (Stazzjon tal-Airforce, Amerikan) mil-Libja. Kien hemm il-famuża kriżi ta' Kuba u mnalla kien hemm Kennedy li evita t-Tielet Gwerra Dinjija. Kont nisma' ż-żewġ naħat mingħajr l-indhil, u ċ-ċensura, li kellna f'Malta mir-Redifussion.

Malli nasal fir-razzett, l-ewwel nittawwal ftit lin-nannu, biex wara nidhol fil-kamra l-kbira fejn nintasab nistudja bil-lampa tal-pitrolju. Imbagħad, nimtedd fuq is-sodda biex norqod. Għall-ewwel li kont immur, imma, konna noqogħdu għall-frisk fil-bitħa u ngħidu r-rużarju, bil-Litanija b'Latin imkisser. Kemm-il darba żammejt lura milli ninfaqa' bid-daħk, meta nisma' 'Stilla Matutina', 'Turri Iburnja', 'Salvus Infirmorum', eċċ.

Fl-iljieli sħan ta' Lulju u Awwissu kont nitfa' kutra mas-siment tal-bitħa li kien hemm bejn il-kmamar. Għadni sal-lum nisma' liz-zija Gerit twissini li "Għad jiekkluk il-ġrieden" jew "Tibla' xi wirdiena".

Għalhekk, biex neħles mit-tgergir (kif ukoll għax kien ikun hemm iktar frisk u kelli veduta ferm isbaħ), bdejt nitla' fuq il-bejt l-iktar għoli. Biex nagħmel hekk, ridt nitla' bis-sellum, l-ewwel fuq il-bejt tal-kċina, u wara nimxi lejn it-tielet kamra. Din kienet fil-rokna u tħares lejn tliet toroq. Minn fuq il-bejt kien jidher sew ukoll San Pawl il-Baħar, u d-dwal tas-Sirens. Dak iż-żmien, hemmhekk kienet il-mekka taż-żgħażaġh, minħabba il-jukebox. Ġieli kont anke

nisma' l-hoss ta' xi diski, u iktar nixxennaq li kont ninsab hemmhekk u mhux f'Selmun.

Iktar minn hekk, kont nimtedd b'wiċċi jħares lejn il-Palazz, u fil-ghodu kienet tqajjimni x-xemx, tiela' minn wara l-kampnar tal-Palazz.

Jien kont bdejt ninteressa ruħi fl-astronomija u l-hena tiegħi kienet li nagħraf il-pjaneti, l-istilla Polaris, il-Mingel, u xi kostellazzjoniet oħrajn. Kienet ukoll tidher ċarissima t-Triq ta' Sant'Anna, peress li ma kienx hemm dwal xi jtellfu.

Xi gidma ta' nemusa ma kinitx tonqos. Ziti issa dawret id-diska għal "Ara jtik xi ħmar il-lejl", jew "Jiġu għalik tas-setta". Qatt ma nkwetajt fuqhom, u dejjem qomt maż-żerniq, b'xi serduk jidden. Imbagħad tibda tisma' xi žiemel jizher, jew xi karettun irambal mat-triq, f'dik il-kantuniera li kienet miksjija bil-konkos. Xi kelb jinbaħ ma kienx jonqos li jsemma' leħnu biex jara li jien ma nitgħażzinx!

Wara li ninzel minn hemm fuq, kont naħsel wiċċi fuq fuq, ġo friskatur tal-enamel imqiegħed ġo trepied tal-ħadid. Nixrob tazza kafè iswed li ziti kienet tlestili, mill-miħun ta' stanjata blu, mgħolli fuq il-kuċiniera Valor, u nitlaq lejn id-dar. Meta ma kontx inkun mgħaġġel, kont nidhol fil-Kappella tal-Madonna tal-Mercedes (Hniena) fil-Palazz u nisma' l-quddiesa ta' Dun Ġużepp.

Imbagħad ġirja lejn il-Hawwiexa biex insaqqi t-tadam jew niekol xi ftit bajtar ta' San Ġwann, frisk, maħsul min-nida. Dik tjubija! Imma jekk kien ikolli xi eżami, ġirja waħda lejn id-dar minn taħt ix-Xagħra ta' Għekek. Hemm ninħasel aħjar, inbidel u fis-7.00 naqbad tal-linja lejn il-Belt u s-Sala tan-Knightshall.

It-telgħa mil-Latnija tal-Hawwiexa lejn il-Palazz

Għaqda Mużikali Imperial - *il-Mellieħa* Festa 2020

Insomma, hekk qattajthom l-iljieli tas-sajf, u ftit mill-ewwel jiem t'Ottubru meta bdejt is-Sixth Form. In-nannu mar għall-agħar u ma ħallewnix immur iktar. Ma tantx dam ibati u mar jiltaqa' mal-Mulej nhar l-20 ta' Novembru tal-1961.

Nannuwi telaq minn dan il-wied tad-dmugh biex ingħaqad man-nanna li kienet mietet għoxrin sena qablu, fis-6 ta' Diċembru tal-1941. Rigal misthoqq tat-tbatija li bata biex rabba familja ta' disgħa. Lili ħallielu wirt kbir, l-imħabba lejn in-natura. Lill-poplu Malti ħallielhom ir-razzett li llum sar Ċentru tal-Viżitaturi biswit il-Palazz ta' Selmun. Għalija tassew li kienu *"the best days of my life"*.

Id-dwal ta' San Pawl il-Baħar u s-Sirens, kif jidhru mir-razzett

**WE STRIVE TO TEACH YOU TO
DRIVE SAFELY & SECURELY FOR A LIFETIME**

THE ONLY DRIVING SCHOOL YOU NEED TO CALL TO GET YOUR LICENCE

OVER 25 YEARS EXPERIENCE

- Truck Driving Licence Package
 - Ideal for companies with truck fleets
- Category 'C' & 'C+E' Licences
- Professional Qualified Instructor
- Instructor Service on Test Day
- European Licence
- We offer B+E Towing Tuition, allowing your Licence to cover your Towing legally

Male & Female Instructors • Manual & Automatic Cars • Individual Tuition
We Guarantee The Best Prices & Most Of All The Best Professional Service & Tuition

CALL: 99 498 240
... And We'll Take Care of the Rest!

www.drivewellmalta.com
E: drivewell.ms@hotmail.com

 [drivewellmsmalta](https://www.facebook.com/drivewellmsmalta)

HERBIES

JEWELLERY LTD.

44, Triq Gorg Borg Olivier, Mellieha Tel: 21525906 www.herbiesmalta.com

ALLNEEDS THE D.I.Y. STORE

19, St. Anne Street, Mellieħa

Tel: 21521167

www.allneeds.com.mt